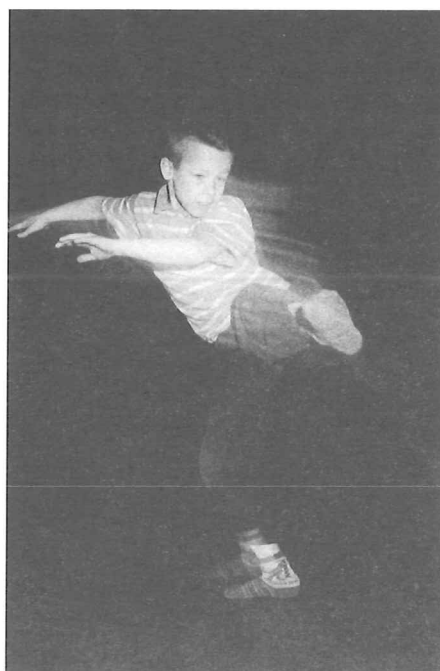

Het gedanste Voorland

Tijdens het voorbije seizoen waren er heel wat dansproducties in het jeugdtheater.

Men klampt zich nog te veel vast
aan het bekende Voorland van esthetisering en verhaalstructuur,
vindt Paul Demets.

Hij hoopt dat meer gezelschappen al eens
het duistere Achterland zullen durven betreden,
zoals Victoria deed met
Moeder en kind.

Alleen Alleen / Speeltheater Gent

In *Zes memo's voor het volgende millennium*, een postuum verschenen verzameling essays, heeft Italo Calvino het over enkele literaire waarden die volgens hem behouden zouden moeten blijven in het volgende millennium. Eén daarvan is volgens hem de zichtbaarheid. Daarover zegt hij: 'Als ik Zichtbaarheid heb opgenomen in mijn lijstje van waarden die behouden dienen te blijven, is dat om te waarschuwen voor het gevaar dat we op dit moment lopen om een fundamenteel menselijk vermogen te verliezen: de macht om bepaalde beelden scherp te stellen met de ogen dicht, om kleuren en vormen te laten ontspringen uit regels van zwarte alfabetische karakters op een wit vel, om te denken in beelden. Ik zie zoiets voor me als een verbeeldingspedagogiek, die ons zou leren het eigen innerlijke beeld te beheersen zonder het te onderdrukken en zonder het, aan de andere kant, te laten vervallen in een verward en vluchtig gefantaseer, maar ervoor te zorgen dat de beelden de kans krijgen uit te kristalliseren in een vorm die vastomlijnd is, memorabel, autonoom, en wat ik eerder "icastico" heb genoemd.'

Wanneer we het over jeugddans – als er al zoiets bestaat – of dans tout court hebben, is zichtbaarheid natuurlijk een belangrijk element: in veel choreografieën denkt een hedendaagse danser in beelden en veruiterlijk die in beweging waardoor hij het resultaat van zijn denkproces inschrijft in de ruimte.

Aangezien wij als toeschouwer deel uitmaken van de ruimte, worden wij als het ware opgenomen in die schriftuur. Zichtbaarheid kan dus nooit zomaar een uitvoering van ingestudeerde bewegingen door de danser en het consumerend opnemen van die bewegingen door de toeschouwer zijn. Het gaat tweemaal om het zichtbaar maken van gedachten in de dansende verbeelding van de danser én in het hoofd van de toeschouwer.

Volwassenen die met kunst, en dus ook met dans bezig zijn, denken maar al te graag dat ze controle kunnen uitoefenen op de verbeelding van jonge toeschouwers, omdat ze

weten wat er in hun hoofd omgaat en hoe ze indrukken verwerken in hun verbeelding. Ze applaudisseren dan ongetwijfeld wanneer Calvino een term als verbeeldingspedagogiek laat vallen. Stel je voor: kinderen en jongeren wordt perfect aangeleerd hoe ze creatief met een voorstelling kunnen omgaan. Calvino brengt in zijn essay echter een essentiële nuance aan, door te stellen dat het om een pedagogiek gaat 'die je alleen op jezelf kunt toepassen, met methodes die elke keer opnieuw bedacht moeten worden en met onvoorspelbare resultaten. Ik was in mijn eerste ontwikkeling al een kind van de "beschaving van het beeld", ook al was die nog in haar begintijd, nog ver verwijderd van de inflatie van vandaag de dag.' Elke hedendaagse toeschouwer is een 'kind van het beeld' en hoeft dus niet door de dansbewegingen, de thematiek of de structuur van een voorstelling gestuurd te worden om op een bepaalde manier naar die voorstelling te kijken. Hij zal die indrukken zelf wel ordenen en inschrijven in zijn beeldend denken. Vluchtig gefantaseer over een dansvoorstelling krijg je bij een toeschouwer pas indien het denken in beelden niet gestimuleerd wordt: door zwakke choreografische taal, overdreven esthetisering of het streven naar herkenbaarheid door het nadrukkelijk inbouwen van een verhaalstructuur – om de aandacht van de kinderen of de jongeren toch maar zeker bij de voorstelling te houden.